

Poznávání učebních stylů

Tereza Gajdůková

RIEBISCH, R., LUSZCZYNSKI, H. (2013). *Poznávání učebních stylů: klíč k individuální podpoře žáka a učitele v zrcadle jejich osobností*. Praha, Vzdělávací institut Středočeského kraje.

Roswita Riebisch a Hubert Luszczynski jsou odborníci v oblasti základního a středního vzdělávání, učitelé s dlouholetou praxí a inspektoři v Porýní-Falci. V roce 2013 vyšla v České republice jejich publikace *Poznávání učebních stylů – klíč k individuální podpoře žáka a učitele v zrcadle jejich osobností*, ve které se autoři na základě svých zkušeností z pedagogické praxe věnují možnostem dalšího rozvoje školy. Vypracovali rozsáhlé přehledy návrhů metodických postupů, jichž lze využít v běžné školní praxi a zvyšovat tak efektivitu výuky. V knize se zabývají tvorbou individuálních vzdělávacích plánů opírajících se o nástroje diagnostiky učebních stylů. Výraz učební styl používají v jeho širokém pojetí, tedy jako „styl učení a chování“ žáka, přičemž žáky typizují na základě pozorování a popisu. Text je členěn do sedmi hlavních kapitol, ve kterých jsou představeny nástroje, s jejichž pomocí lze určit typ žáka podle jeho chování, a také diagnostické nástroje určené k sebehodnocení učitele. Ty mu poskytují možnost najít si v něm vlastní vzor chování při výuce a sledovat jeho účinek na konkrétního žáka.

Úvodní kapitola seznamuje čtenáře s tématem, vymezuje pojem učební styl, přináší přehled základních učebních stylů a uvádí do souvislosti osobnost učitele a stupeň úspěchu žáka v učení. Autoři se věnují aktuální pedagogické výzvě, a to individuálnímu přístupu k žákům. Jelikož jsou třídy početné a zvládnout individuální přístup ke každému žákovi je náročný úkol, zahrnuli do úvodu obecná doporučení související s biologickými předpoklady člověka, které podporují komplexnost výuky.

Ve druhé kapitole charakterizují autoři čtyři základní typy (učební styly) žáků – typ přemýšlivý, emocionální, činorodý a spolupracující. Způsoby chování žáků těchto typů představují v situacích z běžné praxe a uvádějí také přednosti a slabiny jejich osobností.

Třetí kapitola obsahuje popis jednoho konkrétního případu, na kterém autoři ukazují, jak aplikovat nástroje určené k diagnostice typu žáka a jak je využít k jeho prospěchu a k rozvoji kompetencí učitele při hodnocení. Názorně a podrobně popisují, jak je

možné postupovat při vytváření profilu osobnosti žáka, a navrhnou opatření vhodná k rozvoji osobností žáků a jejich učebních úspěchů.

V kapitole *Čtyři základní typy žáků a přiměřené chování učitele* se autoři zabývají jednáním učitele, kterým lze žáka dovést k úspěchu v učení. Jsou zde uvedeny způsoby chování učitele, konkrétní metodické postupy a výukové metody, jež jsou navrženy na podporu přednosti a odstranění nejběžněji vyskytujících se nedostatků konkrétních učebních typů žáků. Nejen žáci, ale také učitelé mají různé učební styly a ty určují, jaký styl výuky učitel preferuje a které výukové strategie převážně využívá. Pokud se má žák učit optimálně, zažívat úspěch v učení a ve škole, je důležité, aby učební styly učitele a žáka korespondovaly.

Pátá kapitola se věnuje chování učitele, představen je diagnostický nástroj, s jehož pomocí má učitel možnost objektivně se přiřadit k jedné z učebních strategií, kterou upřednostňuje. Při rozdělení učebních strategií (přesněji se jedná o „typický“ vzor chování) vycházejí autoři z Davida M. Noera a rozlišují výukové strategie rozvíjející myšlení, prožívání, činnost, spolupráci. Dále autoři interpretují způsoby chování, ke kterým dochází, když se ve vyučovacím procesu setká žák s určitým učebním stylem a učitel preferující konkrétní výukovou strategii. Nabádají učitele k překonání jednostranného vzoru chování, za důležité považují osvojení si všech čtyř strategií chování a flexibilitu je uplatňovat, což v důsledku vede k úspěchu ve vyučovacím procesu.

Následující kapitola nazvaná *Jak zvládnout školní den plný různých aktivit* se věnuje dalšímu aspektu diagnostiky, a to vypracování profilu celé třídy. Zajímavý úhel pohledu přináší například na téma vhodného zasedacího pořádku ve třídě právě s ohledem na určitý učební typ (typ chování). Diagnostiku učebních typů tedy lze považovat také za kritérium pro vytváření harmonické skladby třídy.

Poslední kapitola zabývající se evaluací má přinést odpovědi na otázky, zda opatření byla úspěšná a bylo dosaženo osobnostního rozvoje žáka, zlepšení učebního chování a učebních úspěchů určitého žáka.

Publikace nabízí nové možnosti evaluace a přináší nové hodnoty do výchovně-vzdělávacího procesu. Její přínos pro pedagogickou veřejnost, zejména pro oblast posílení profesionality učitele, je zřejmý. Pozornost je věnována diagnostice učebních stylů, mezi jejíž přednosti autoři uvádějí možnost vytvořit profil žáka, rozpoznat a podporovat talenty, sestavit individuální vzdělávací plány, které vedou ke zlepšení motivace a dosahování úspěchů v učení. Autoři představují podrobný konkrétní návod, jak postupovat při určování učebních typů a stanovení opatření pro harmonické výchovné působení, které vedou k zefektivnění vyučovacích procesů.

Kontakt na autorku:

Mgr. Tereza Gajdoková
Ústav pedagogiky a sociálních studií
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
TerezaGajdokova@seznam.cz